

ענת סרנאט, העולם הזה

לגרום להתחלפות הצמיגים. ליד שלולית השמן הבעירו צמיגים ויצרו מחסום בוער על הכביש. ליד המחסום נראו תושבים מעטים. שמן נוסף למדורה.

חי בין החיילים לבין האכנים המת' עופפות.

"הם לא מתייחסים אלינו כאל בני אדם", הוא אמר. "איך אפשר לעשות דבר כזה? איך אפשר כך להשאיר פצוע עד שכל הרם זורם ממנו? אף אחד בעולם לא נתקל בתופעות כאלה של כיבוש".

מספר עור-הדין אליקירדה: לפני יומיים ניסו לפתוח בכוח חנויות במרכז העיר. אצלכם היתה שבינה במשך חודשיים ברשות השירות. מישהו ניסה להחזיר אותם לעבודה בכוח? מישהו ירה בהם ב' נשק? למה מכריחים אותנו לפתוח את החנויות ולכלוא את רגשותנו? למה שאנחנו לא נוכל לבטא את מה שאנחנו מרגישים על מה שנעשה לנו? איזו מין דמוקרטיה זו?

אפשר לקבל שום שרותים מן העירייה. במהלך שיחתי עם אליקירדה הגיעו למישרדו כמה שיחות-טלפון ובהן דיווחים על המתרחש בעיר עזה ובמקומות אחרים ברצועה. זה לא היה דבר יוצא-דופן. לכל בית שאליו הלכתי ולכל בן-אדם שאיתו דיברתי, הגיעו במהלך השיחה הודעות טלפוניות דומות על מה שקורה בחוץ.

כך, בעת ששוחחתי עם אליקירדה, הוא סיפר לי כי באותו הזמן הוטל עוצר אל מחנה-הפלסטים אל-בורג', הנמצא ברומית לעזה. הוא סיפר עוד על פצוע מרפית, שהשאירו אותו במשך שעות רבות ללא עזרה, עד שהגיעה העזרה הראשונה. סיפרו לי במישרדו על פצוע, שהחיילים קשרו על החלק הקדימי של ג'יפ צבאי, וכך נסעו איתו בסיטמאות-העיר, כדי שיהווה מחסום

על הכביש הראשי, המוביל לאורך רח' הרצועה ובקצה המזרחי של העיר עזה, שפכו התושבים שמן על הכביש, כדי

המיזרחית והמופצים כעזה, הם מוכרים בקרב התושבים.

20 השנים הבאות

"אנחנו", אמר לי עור-הדין אליקירדה, "נמצאים עכשיו ב' שנה הראשונה של 20 השנים הבאות". 20 שנה עברו מאז הכיבוש ב'1967 במלחמת ששת-הימים, והשנה זו השנה הראשונה של 20 השנים הבאות.

"מה יש לנו? — מעצרים, גירושים, לא נותנים לנו לייצא את הסחורה שלנו. הישראלים רוצים לשנות אותנו, ולהפוך אותנו לפועלים בישראל, שינקו את הרחובות ואת המיסעדות, הם רוצים שנעזוב את הארמה שלנו. אבל אנחנו לא נעזוב.

"החיים כאן רעים. אין שום יחסים בין התושבים לבין הברי-המועצה, שאותם מינו השליטנות, לכן גם אי-

סגורות. שער-הכרז של הבתים היו גם הם מוגפים. בפניות הסימטות היו התגודדויות קטנות של בחורים צעירים. מעט ילדים קטנים נראו ברחובות השוממים. תחבורה ציבורית לא נראתה. גם מיסד פר המכוניות הפרטיות היה קטן ביותר. המיסעדות ובתי-הקפה היו גם הם סגורים לחלוטין. ובאוויר היה מתח הרבה מתח.

מדי פעם אפשר היה לשמוע רעש מנוע של רכב מתקרב וחולף במהירות. אלה היו המכוניות הצבאיות שדורו ברחבי העיר. לעיתים, כשהצצתי תוך כדי נסיעה לעבר סימטה צדדית, יכולתי להבחין שיש לרוחבה מחסום אכנים, שלידו עמדו כמה נערים וילדים קטנים.

ברחוב אחר ראיתי קבוצה של חיילים הולכים בטור עורפי, כשהנשק שלוף לפנים, והם מנסים להכריח את בעלי-החנויות לפתוח אותן. זה לא הועיל במיוחד. אלה היו פותחים את החנות וסוגרים אותה מיד אחרי שהחיילים הסתלקו והמשיכו בדרכם. כאחד הרחובות הראשיים עצרנו

ליד מישרדו של עור-הדין חאלד אל-קירדה, תושב האוניונס, שמישרדו נמצא בעיר עזה. הוא סיפר לי כי כלילה הקודם ניתק הצבא את החשמל לכל העיר מן השעה 10 בלילה, שהחל יללים יורגזו מדמיע לכל עבר, שאיש לא העז לצאת מפתח-הבית.

ניסיון להבין ממנו מה גרם לגל-ההפגנות האחרון, שהיה החמור ביותר בשנים האחרונות, לא צלח. הוא ניסה להסביר לי שאין התקרבות במצב, שיהם השליטנות נעשה גם יותר וקשה יותר מאשר בעבר. רבים מן התושבים נעצרו או גורשו ועל התושבים מוטלים מיסים גבוהים ביותר, לעיתים קרובות ללא כל קשר לגובה ההכנסה שלהם. טענה זו, אגב, חזרה שוב ושוב בחלק גדול מן השיחות שניהלתי באותם יומיים בעזה.

המידע עובר שם במהירות. הדברים נודעים, ומיד נוספים להם פירושים ופרשנויות. התבטאויותיו של יצחק רבין, כי בימי כהונתו כשר-ביטחון עשה בשטחים יותר מאשר עשו שרי הליכוד בימי-שילטון הליכוד, לא הוסיפה לו תומכים בקרב הפלסטינים כעזה. למרות שדברים אלה לא פורסמו בעיתונים היוצאים לאור בירושלים

והישראלית. שם לא רק שומעים את הקולות, שם גם רואים את התמונות. והתמונות הן אלה שאינן מוקרנות במ' הדורת-החדשות של הטלוויזיה בער' בית.

הרכב נשאר במחסום

לפני שיצאתי לדרך הזהירו אותי שלא כדאי לנסוע לעזה במכונית בעלת לוחית-זהויה צהובה של ישראל. אמרו לי שזורקים אבנים על מכוניות מסוג זה.

את המכונית הישראלית שלי החניתי ליד מחסום ארו שבכניסה הצפונית לרצועת-עזה. שם, במחסום, המתין לי רכב מקומי, ובו המלווה המיועד שלי לאותו היום. בחור צעיר, דובר עברית רהוטה, תושב העיר עזה.

כשנוסעים ברצועת-עזה בתוך רכב שלוחית-זהויה שלו היא אפורה, שעליה מוטבעת האות 'ע', של העיר עזה, משתרלים ככל האפשר להתרחק מכל רכב צבאי או מישטרי הנראה באופן הקרוב או הרחוק.

מהר מאוד גיליתי שגם הנהג וגם המלווה הפלסטיני שלי רואים את כוחות-הביטחון הרבה לפני, ואז הם ממהרים להיכנס לסימטה הראשונה בדרך, רק לא להיתקל במחסום, כצמיג בוער, בהפגנה מיקרית, בחייל, או בשוטרי מישמרי-הגבול. כל היתקלות כזאת פירושה צרות מכל מיני סוגים.

אם בצורת בדיקת-עורות שיגרית, אם בחקירה, במעצר מרמז, או ב"גיוס" לסילוק מיכשולים ומחסומים, או צמיגים בוערים מן הכביש.

התחנה הראשונה בדרךנו היתה בית-החולים פרטי קטן בשם אל-אהל אל-עורבי שבעיר. שם שכנו באותו היום חמישה מפצועי ההפגנות. כולם נפגעו ממיריות. הותר לי לרבר עם הפ' צועים רק אחרי שקיבלתי אישור ממ' נהל בית-החולים בעצמו.

הפצועים כולם סירבו להודות בש' מם, איש מהם לא הסכים לחשוף את עצמו בפני המצלמה. אף אחד מהם לא היה מוכן להודות שהשתתף בהפגנה באופן פעיל. לכל אחד היה סיפור אחר, שבו ניסה להסביר איך נקלע, במיקרה, לתוך ההפגנה כשהיה בדרך הביתה, או בדרך לקרוא לאחיו הקטן, או סתם עמד ברחוב במיקרה, ואז חטף את היריה שפצעה אותו.

יתר מאחר הסבירו לי שכוחות הביטחון אוספים את תעודות-הזהויה של כל הפצועים המאושפזים בבתי החולים, ואלה נקראים אחרי שיתורם מבית-החולים לחקירה, ולעיתים קרובות אף נעצרים לתקופות שונות בגלל השתתפותם בהפגנות. לא קשה היה לי להבחין כפחד שניכס מעיניהם כאשר ניסו לענות על שאלות.

אין כניסה לעיתונאים

אחרי הסיוור הציע המארח-מלווה שלי שניסע לבית-החולים הגדול של עזה, ש'פא. מאוחר יותר באותו היום הסבירו לי ששמו של בית החולים שהיר, שפרושו מי שופט במלחמת-קודש. ליד הכניסה הראשית לבית החולים עמדו כמה חיילי-צה"ל חגורים בחגור מלא, שנישקם ניצב לגופם, ובדרקו כדקדקנות את כל הבאים. היה ברור שהם לא יתנו לעיתונאים להיכנס פנימה.

צה"ל, כך סיפרו לי רבים ביומיים שהייתי שם, נכנס ביום השישי לתוך בית-החולים. היו שם יריות, אמרו,

מאז אותו היום "כבוש" בית-החולים על-ידי הצבא.

הקפנו את החומה המקיפה את בניין בית-החולים. כל השערים האחרים היו סגורים על מנעול ובריה. לא היתה שום אפשרות להיכנס פנימה מבלי לעבור את בדיקתם של החיילים. המשכנו לנסוע ברחובות. התנויות היו

ענת סרנאט, העולם הזה